Gemeente Amsterdam

Participatieproces Meervaart en Osdorpplein fase 2
5 november 2020

Notitie tussenstand participatietraject Osdorpplein/Meervaart

Inleiding
Het Osdorpplein vernieuwt en wordt meer verbonden met de zuidwestoever van de Sloterplas. Een nieuw centrum vraagt om meer en betere voorzieningen dan nu het geval is. Eén van de voorzieningen die al lange tijd onderdeel uitmaakt van het Osdorpplein is theater De Meervaart. Dit succesvolle theater is uit zijn jasje gegroeid en wil uitbreiden. Op de huidige locatie uitbreiden bleek lastig en daarom is vanaf 2018 gezocht naar alternatieve locaties.
Op 2 juli is door de gemeenteraad een keuze gemaakt voor een locatie aan de oever in de Sloterplas. Daarbij is participatie over o.a. opwaardering van de openbare ruimte, de afwaardering van de verkeersader Meer en Vaart en het versterken van de verbinding tussen het centrumgebied en het theater van groot belang. De uitkomst van dit participatietraject zal zwaarwegend betrokken worden bij de verdere bestuurlijke besluitvorming over de gebiedsontwikkeling en het theater.

In september jl. is een plan van aanpak voor een uitgebreid participatietraject aan de wethouders gepresenteerd. Doel van de participatie is om alle belangen in beeld te brengen rondom de vernieuwing van theater de Meervaart en de vernieuwing van het Osdorpplein. Dit om bij de besluitvorming over het investeringsbesluit tot een gedegen belangenafweging te komen.
Kern van het plan betreft een zorgvuldige, adaptieve aanpak met zowel professionals als belanghebbenden gedurende de komende 4 à 5 maanden. Het adaptieve karakter komt o.a. naar voren in het feit dat er geëvalueerd wordt gedurende het proces en op basis daarvan bekeken wordt wat de beste vervolgstappen zijn.

Als onderdeel van de adaptieve aanpak is met de wethouders in september besproken dat de uitkomst van de enquête een evaluatiemoment is om na te gaan of aanpassing van de koers nodig is.

Tussenstand participatie
Het participatietraject is gestart met een bijeenkomst op 22 september in de Meervaart met commissieleden van het stadsdeel gevolgd door een bijeenkomst op 29 september met 30 gericht genodigden. De laatste als aftrap van de hervatting van het participatietraject en beiden in aanwezigheid van de wethouders. Inmiddels is er o.a. een krant en flyer over de ontwikkelingen van het Osdorpplein en de Meervaart uitgebracht en verspreid in heel stadsdeel Nieuw-West, heeft een enquête online gestaan tot 2 november jl., is de website aangepast en is via digitale nieuwsbrieven, TV en sociale media een oproep gedaan om mee te doen met de participatie. Inmiddels is de enquête gesloten en zijn de resultaten daarvan bekend.

Vervolg: plenaire bijeenkomst (digitaal) op 12 november
Op 12 november staat een plenaire bijeenkomst gepland die vanwege corona digitaal zal worden gehouden. De digitale bijeenkomst van 12 november is een belangrijk moment en vormt feitelijk een brede herstart van het participatieproces. Doel van de bijeenkomst is enerzijds het geven van toelichting op plannen, processen en producten en anderzijds het ophalen van informatie en het

oproepen van belanghebbenden om mee te doen aan themabijeenkomsten die vanaf eind november zullen plaatsvinden. Meer concreet zal aandacht besteed worden aan (zie bijlage x) :

- de stand van zaken omtrent de gebiedsontwikkeling Osdorpplein en omgeving en de resultaten van eerdere participatiemomenten voor fase 2.
- de afweging en totstandkoming van de locatiekeuze voor de nieuwe Meervaart en het belang van deze ontwikkeling voor het gebied.
- de enquêteresultaten bespreken
- toelichten hoe het participatieproces de komende periode verloopt en een oproep om mee te doen aan de themabijeenkomsten eind 2020 en begin 2021.
- ophalen waaraan behoefte is en over welke specifieke thema's men wil praten
- de Meervaart die op 12 november de contouren van het bidbook zal presenteren.

Resultaten enquête (PM)

De enquête is ingevuld door xx mensen. De vraag om een cijfer te geven over de locatie van het nieuwe Meervaart theater in de plas is gemiddeld beoordeeld met xx. Xx% van de respondenten geeft de locatie een 1, dit zijn de tegenstanders die niet gaan bewegen en de gemiddelde beoordeling sterk beïnvloeden. Tegelijkertijd beoordeeld xx% van de respondenten de locatie met een voldoende.

Uit de enquête blijkt dat ca. 50% van de respondenten vóór en ca. 50 % tegen de voorkeurslocatie van de gemeente is. Analyse en Beschouwing hoe deze resultaten te wegen, volgt.

Met opmerkingen [1]: Volgende week invullen door

Aandacht in de media

Het proces rondom de nieuwe Meervaart blijkt nauwlettend gevolgd te worden door belangenverenigingen en buurtbewoners die het niet eens zijn met het voorkeursbesluit. Toch is het in de reguliere media en op social media rustiger dan verwacht. We hebben zelf proactief berichten gepost en hierop hebben we veel meer likes gekregen dan dislikes. Wel zijn de reacties op de berichten vrijwel allemaal negatief. Algemene teneur in de reacties is ongenoegen over de locatie, de kosten, wantrouwen t.o.v. het participatieproces (er is immers al een keus gemaakt, dus wat valt er nog te participeren?) en dat het proces teveel wordt gestuurd (enquête wordt bv. suggestief benoemd).

Scenario's mogelijk vervolg

Tot op heden wordt in het plan van aanpak uitgegaan van de door de gemeenteraad gekozen voorkeurslocatie: nieuwbouw aan de zuidwestoever in de Sloterplas. Echter, uit de enquête en overige reacties kan opgemaakt worden dat de voorkeurslocatie weerstand oproept in een deel van de samenleving, maar ook dat het keuzeproces dat hieraan vooraf gegaan is (i.c. de afweging tussen locaties) als niet transparant wordt ervaren. Dit roept de vraag op of toch niet alsnog ook ruimte moet worden geboden tijdens het participatieproces om ofwel stil te staan bij de eerdere afweging van de locaties, ofwel ook de andere locaties in bespreking te nemen. Dit past in de adaptieve aanpak zoals die begin september is voorgesteld. Er zijn grofweg 3 scenario's te bedenken van een mogelijk vervolg na de bijeenkomst op 12 november:

Scenario 1 Vasthouden aan de voorkeurslocatie en andere locaties buiten beschouwing laten

In het participatieproces vasthouden aan voorkeurslocatie en geen ruimte bieden om het over de overige locaties te hebben. Wel wordt tijdens de brede participatiebijeenkomst op 12 november een korte toelichting geven op de locatieafweging, maar louter informatief.

Voordeel:

- Vasthouden aan besluit gemeenteraad en duidelijkheid over het vervolg (namelijk participeren over 1 locatie). Dit scenario is het meest in lijn met het meerderheidsbesluit van de gemeenteraad dat op 2 juli is genomen en zou daarmee ook politiek gezien een logische stap zijn.

Nadeel:

- Het niet betrekken van andere locaties in het participatieproces kan ertoe leiden dat de tegenstanders het gevoel zullen hebben dat de participatie niet serieus plaatsvindt en dit kan de themabijeenkomsten negatief beïnvloeden: ofwel omdat participanten het participatieproces op deze manier niet als open ervaren, ofwel omdat participanten het niet verder bespreekbaar maken van andere locaties zullen aangrijpen om niet mee te doen of tijdens bijeenkomsten alsnog een gesprek hierover proberen af te dwingen. Bij dit laatste is er een aanzienlijke kans dat het verdere participatieproces last zal blijven houden van het sentiment van de belanghebbenden die tegen de voorkeurslocatie zijn.

<u>Scenario 2 Participatieproces starten met locatie-afweging: informerend en dialoog</u>
Alvorens te beginnen met de themabijeenkomsten over specifieke onderwerpen zou een extra bijeenkomst georganiseerd kunnen worden waarin uitgebreid stil gestaan wordt bij de opgave en de locatieafweging die gemaakt is voor deze opgave (verschillende belangen en perspectieven). Tijdens de bijeenkomst is er ruimte om de dialoog met alle belanghebbenden te voeren en na te gaan welke onderliggende belangen er spelen. Na deze bijeenkomst is er de mogelijkheid voor heroverweging of de locatiekeuze onderwerp moet zijn van het verdere participatietraject of dat verder wordt gefocust op de inpassing van de voorkeurslocatie.

Voordelen:

- In ieder geval ruimte om nadere informatie te geven over waarom voor de voorkeurslocatie gekozen is en andere locaties afgevallen zijn. Tevens ruimte voor participanten om hierop te reageren. Op basis van deze reacties kan besloten worden of heroverweging van de locatiekeuze en daarmee verbreding van het participatietraject gewenst/noodzakelijk is.
- Het geeft de kans om het proces glad te trekken; iedereen wordt in de gelegenheid gesteld om zijn belangen in te brengen en eventueel zelfs mee te denken over alternatieve locaties. Op die manier ontstaat een open speelveld waarbij alle kaarten op tafel liggen en iedereen (voor- en tegenstanders) het erover eens is dat alle kaarten op tafel liggen.

Voor en nadeel:

- Als de locaties daadwerkelijk onderdeel worden van gesprek dan kan dit politiek enerzijds negatief als inconsequent en als een "draai" uitgelegd worden en anderzijds positief als het alsnog op een juiste manier rechttrekken van een proces dat eerder met het niet tijdig betrekken van belanghebbenden bij de keuze voor een 3e locatie, niet goed verlopen is.

Nadelen:

- De verwachting is dat de bijeenkomst(en) waarin de locatie ter discussie zal worden gesteld, vooral door tegenstanders zal worden bezocht. Vraag is waarom voorstanders nog eens de belangenafweging zouden willen horen. De kans bestaat dat je na deze bijeenkomst terug bent bij af, ofwel bij het begin van de stakeholderbijeenkomst van 29 september jl. Het ter discussie stellen van de locatie zal daarmee vrijwel zeker leiden tot vertraging in het proces.

Scenario 3 Participatieproces afronden met locatie-afweging

Dit scenario ligt tussen voorgaande scenario's in: in eerste instantie wordt het proces doorgezet zoals beoogd bij scenario 1 en focussen we bij de themabijeenkomsten op de inpassing van de voorkeurslocatie. Maar na afloop van deze bijeenkomsten leggen we het opgestelde ambitiedocument met de daarin geformuleerde waarden, ambities en randvoorwaarden naast alle mogelijke locaties. Op die manier krijgen we een beeld welke locatie op basis van de inbreng van alle belanghebbenden het beste past en nemen we iedereen mee bij de afweging. Dit resulteert in een open en transparant proces.

Voordeel:

- Zo kan alle informatie uit participatiebijeenkomsten naast alle mogelijke locaties gelegd worden, mede door de participanten zelf en kan de belangenafweging goed inzichtelijk gemaakt worden

Nadeel:

- Bepaalde locaties zijn niet voor niets afgevallen, omdat deze eerder als onmogelijk werden gezien vanuit de verschillende perspectieven (gevolgen voor hoofdgroenstructuur, tijdelijk geen of beperkt cultureel aanbod, (te) weinig plek voor ambities Meervaart en gebiedsontwikkeling). Door participanten kan dit, achteraf, alsnog ervaren en/of geframed worden als 'schijn- participatie'. Dit is van invloed op de rest van de participatie. Tevens wordt ook met deze derde optie afgeweken van het gemeenteraadsbesluit.

Overwegingen bij het maken van een keuze

- Gezien de huidige respons op de enquête, is een deel van de respondenten tegen de voorkeurslocatie of zelfs tegen nieuwbouw waar dan ook. Zij zullen niet overtuigd worden, ook al worden er andere locaties betrokken in het participatieproces.
- Uit de huidige respons op de enquête kan opgemaakt worden dat een deel van de respondenten onvoldoende op de hoogte is van wat de voor- en nadelen van andere locaties zijn en hen helpt het om in ieder geval de afwegingen hierbij nog eens goed te delen.
- Als de gemeente overtuigd is van de voorkeurslocatie, lijkt er weinig in de weg te staan om ook de andere locaties opnieuw in het participatieproces te betrekken. Ofwel het draagvlak hiervoor groeit. Ofwel er komen zulke nieuwe argumenten uit het participatieproces dat er aanleiding is om in ieder geval nog een keer alle locaties tegen elkaar af te wegen, maar dan op basis van eerdere informatie + informatie uit het participatieproces.
- Dit laatste zou ervoor pleiten om optie 2 en 3 beide onder te brengen in het participatieproces: voordat op onderwerpen ingegaan wordt eerst stil staan bij de eerdere

afwegingen bij locaties, daarna uitgangspunten benoemen aan de hand van onderwerpen en op basis daarvan (i.c. de kern van het ambitiedocument) nog eenmaal alle mogelijke locaties tegen elkaar afwegen. Gezien de huidige enquêteresultaten voelt dit ook als het meest geschikte antwoord. Daarnaast leeft de behoefte aan een open en democratisch proces ook in de omgeving.

Blik op het totale proces tot het investeringsbesluit fase 2 Vernieuwing Osdorpplein en theater de Meervaart

De planning van het investeringsbesluit is tot nu toe gericht op besluitvorming in de gemeenteraad medio 2021. De planning van de participatie is hier tot op heden op afgestemd. Deze planning was geënt op de ambitie om de nieuwe Meervaart in 2025 te kunnen openen. Nu het participatietraject gestart is, wordt duidelijk dat het wenselijk is om nog meer nadruk te leggen op een zorgvuldig proces. Op basis van uitkomst van de enquête en de eerder gepresenteerde te overwegen strategieën adviseren we om –onafhankelijk van een keuze voor één van de 3 scenario's- te temporiseren en meer tijd te nemen voor tussentijdse evaluatie en reflectie met als doel stappen te zetten die de afweging kunnen versterken en het draagvlak vergroten en de latere fasen van de realisatie van de Meervaart soepeler te laten verlopen. Temporisatie is bij de volgende stappen aan de orde:

1. <u>Tijd nemen voor evaluatie en reflectie na digitale bijeenkomst 12 november</u>
   Door na de enquête en de grote digitale bijeenkomst van 12 november genoeg tijd te nemen om de stand van zaken met bestuurders te bespreken (16 november) kan in samenspraak met de bestuurders zorgvuldig koers bepaald worden voor het verdere traject.

2. <u>Themabijeenkomsten ambitiedocument Meervaart later starten en langer door laten lopen</u>
   Door de tijd te nemen voor evaluatie en reflectie (zie punt 1) adviseren we om voor de themabijeenkomsten na 12 november meer tijd te nemen. Wanneer we kort na 12 november zouden starten met de themabijeenkomsten zou dat betekenen dat deelnemers voor 12 november uitgenodigd zouden moeten worden, terwijl er na 12 november een moment voor evaluatie en reflectie van belang is. Daarom adviseren we dus meer tijd te nemen voor de themabijeenkomsten door deze later te laten starten (begin december i.p.v. half november) en langer door te laten lopen (tot eind februari 2021 i.p.v. eind december).

3. <u>Inspraakperiode conform reguliere termijn te laten verlopen</u>
   Oorspronkelijk was gepland om de noodzakelijke inspraakperiode (6 weken) voor het investeringsbesluit in te korten om tijd te winnen in de besluitvorming. De overweging hierbij was dat door het uitgebreid participatietraject genoeg mogelijkheden en kansen voor de omgeving zou bieden om te participeren en dat de inspraakperiode ingekort zou kunnen worden naar 4 weken. Gezien de gevoeligheid van de inpassing van de Meervaart en de ervaring met het proces tot nu toe, adviseren we deze inspraakperiode conform de reguliere termijn van 6 weken te laten verlopen.

<u>Gevolgen voor planning</u>

Deze stappen hebben tot gevolg dat de besluitvorming van het investeringsbesluit voor de 2e fase van de vernieuwing van het Osdorpplein en de inpassing van de nieuwe Meervaart doorschuift

naar eind 2021 (zie planning in bijlage). Op deze manier bouwen we meer zorgvuldigheid in het proces wat tot meer rust rond het project kan leiden, in het gesprek met de omgeving, in de belangenafweging en zodoende een comfortabel besluitvormingsproces organiseren voor alle partijen. Voor de ambitie om de nieuwe Meervaart in 2025 te openen heeft tot gevolg dat dit verder onder druk komt te staan.

Aan de wethouders vragen we:

1. Een keuze te maken uit één van de voorgestelde scenario's
2. Akkoord te gaan met het temporiseren van het participatietraject onafhankelijk van de keuze voor één van bovengenoemde scenario's om zodoende een zorgvuldiger participatietraject te kunnen doorlopen